

مروری بر کتاب «چرخ بی‌آیین»؛

صدایی که شنیده نشد! / «شاعر ملی» نماد روشنفکر اصیل

کتاب «چرخ بی‌آیین» روایتی است از صدایی که امروز اثری از آن نیست و تنها اشعار صاحب صدا یعنی عارف قزوینی از آن به جا مانده است.

ایسکانیوز - گروه فرهنگی - حسام آبنوس: می‌خواستم درباره یک شاعر بخوانم، به همین نیت هم کتاب چرخ بی‌آیین را انتخاب کردم. خبر انتشارش را چند سال قبل از اینکه بخوانم درباره شاعر بخوانم دیده بودم و بعد از مقداری جست‌وجو کردن به کتاب رسیدم. در یکی از کتابفروشی‌هایی که معمولاً کتاب‌هایی که باقی کتابفروشی‌ها ندارند کتاب را گرفتیم. البته کتابی نبود که در دیگر کتابفروشی‌ها یافت نشود ولی تصورم این بود که بعید است در کتابفروشی‌هایی که روی موج بازار کتاب می‌فروشند اثری از آن پیدا کنم. بگذریم... کتاب را پیدا کردم و در نوبت گذاشتم.

مدتی هم طول کشید تا از نوبت خارج شود. وقتی هم که نوبتش شد آنقدر وسطش کتاب‌های مختلف خواندم که از جلدش خجالت می‌کشیدم؛ اما وقتی تمام شد برای دقایقی طولانی به سقف اتاق خیره ماندم. (صفحات آخر را به صورت دراز کشیده می‌خواندم و زمانی که کتاب تمام شد و آن را بستم نگاهم به سقف خیره ماند!)

وقتی کتاب را تمام کردم بیشتر به این گذاره که ما از پیشینیان خود غافلیم، ایمان آوردم. به اینکه چیز زیادی درباره بزرگان خود نمی‌دانیم و آنقدر که ادعا می‌کنیم اطلاعات نداریم. وقتی کتاب تمام شود حسرت خوردم که چرا هیچ صدا و صوتی از عارف قزوینی به جا نمانده و چرا ما فقط با آن بخش معروف زندگی عارف که همان شاعرانگی او است آشنایی سطحی داشتیم و خبری از باقی زوایای زندگی او نداریم.

کتاب درباره زندگی و زیست و روزگار عارف قزوینی بود که فرهود صفرزاده آن را تدوین کرده بود. کتابی که از تولد و کودکی عارف تا مرگ او را روایت می‌کند و در حاشیه آن به اتفاقات روز که در زیست عارف نیز تاثیر داشته اشاره می‌کند.

کتاب با روایتی روان پیش می‌رود و روزگار سخت شاعر ملی را بازگو می‌کند. شاعری که جریان‌هایی مانند ایرج‌میرزا و ... با او مخالفت می‌کردند و او روز به روز بیشتر در انزوا و تنهایی فرو می‌رفته است.

توصیفات دیگران از حالات عارف به قدری جذاب است که دریغ و افسوس هر خواننده‌ای را با خود همراه می‌کند. شاعری که طبع لطیفی دارد و منبع سرشار شعر است و هر لحظه اراده می‌کرده جوشش داشته است. اما حسرت خواننده برای آنجا است که متوجه می‌شود صدای عارف جذاب و شنیدنی بوده و افسون‌گر هر شنونده‌ای بوده است. وقتی توصیف نزدیکان و اطرافیان از صدای عارف را می‌خوانیم حسرت می‌خوریم که چرا هیچ سند صوتی از صدای او باقی نمانده و چرا از شنیدن صدای یکی از مفاخر معاصر خود محروم هستیم؟

این کتاب که یکی زندگی نامه محسوب می شود هیچ نسبتی با آثار خسته کننده و کسل کننده مشابه ندارد و تقسیم بندی زمانی آن می تواند هر خواننده ای را در تقطیع خوانش یاری کند که در فرصت های کوتاه دنیز با عارف زندگی کند.

یکی از نکاتی که در کتاب توجه هر خواننده ای را جلب خواهد کرد زیست عارف است. او نماد یک روشنفکر اصیل است که روشنفکرانهای روزگارش زیست و زندگی او را بر نمی تابند و علی هس از هیچ رفتاری کوتاهی نمی کنند. با خواندن حالات او خواننده زیرک با خود خواهد گفت اگر عارف روشنفکر است باقی چه ادعایی دارند؟

روح لطیف و رنجور شاعر در جای جای روایت زندگی اش خود را به خواننده نشان می دهد. لطافت او به اندازه ای است که اطرافیان او نیز بر این مسئله تاکید می کنند و صحه می گذارند.

این کتاب فقط زندگی نامه یک شاعر نیست. عارف قزوینی نماد روح حساس ایرانی است که صدایی از او باقی نیست و تنها تصنیف هایش صدای اعماق وجودش را به گوش ما می رسانند.

این کتاب را نشر فنجان در ۲۲۱ صفحه با قیمت ۲۲ هزار تومان روانه بازار کتاب کرده است.

انتهای پیام /